

Fri rörlighet – på vems villkor?

Europas förenta krafter

maj 2009

www.centerpartiet.se

Fri rörlighet – på vems villkor?

Centerpartiet vill:

- Att EU ska vara en attraktiv och öppen arbetsmarknad. Arbetskraftens fria rörlighet måste främjas, både för dem med kvalificerad och för dem med lägre utbildning.
- Att EG-domstolens principer om minimivillkoren i utstationeringsdirektivets så kallade hårda kärna ska fortsätta gälla och att ansvaret ska ligga kvar hos arbetsmarknadens parter.
- Att Lex Britannia ska avskaffas. Lex Britannia leder till olika behandling mellan EES-arbetsgivare och svenska arbetsgivare och är därmed diskriminerande.
- Att EG-domstolens principer gällande fackliga organisationers rätt att ta till stridsåtgärder, om minimikraven inte efterlevs, ska fortsätta gälla. Lavaldomen säger att det utländska företaget kan visa att man har avtal i hemlandet som motsvarar den svenska miniminivån får fackliga organisationen inte kräva svenskt avtal.
- Stärka den fria rörligheten i EU inom tjänsteområdet och påskynda den svenska implementeringsprocessen av tjänstedirektivet.

Inledning

Vi lever i en värld där ekonomin kontinuerligt förändras. Samtidigt står Europa inför de största utmaningarna att hantera i mannaminne; förutom klimatkrisen och den ekonomiska krisen, börjar en tilltagande jobbkris bli alltmer påtaglig. Behovet av att samarbeta över gränserna är stort, eftersom människor, företag och nationer är extremt beroende av varandra. Beroendet mellan Europas länder och folk ställer krav på ansvarstagande och visionärt ledarskap.

Centerpartiet vill tillvarata globaliseringens och strukturomvandlingens möjligheter samt driva en politik för öppna gränser. Vi vill stärka konkurrenskraften genom öppenhet och arbetskraftens fria rörlighet. Genom att satsa på ny grön teknik och främja miljödriven tillväxt skapar vi fler jobb samtidigt som vi kan möta klimatkrisens utmaningar.

Det är viktigt att möta framtiden med ett öppet förhållningssätt. Då vågar fler företag anställa, konkurrenskraften ökar och utanförskapet kan brytas. Centerpartiet anser att det europeiska samarbetet ska stärkas. Det handlar om investeringar i forskning och utveckling, ett förbättrat

näringslivsklimat, en genuint fri tjänstehandel och en öppenhet när utländska företag vill komma till Sverige och EU för att jobba.

Centerpartiet vill verka för en politik som öppnar gränserna, för att enskilda företagare ska våga investera och satsa på nya affärsidéer och för att enskilda människor ska våga flytta till ett annat land för att skapa sig det välstånd man eftersträvar. Vi har en dröm om ett företagsamt och välmående Europa. Ett Europa som bejakar öppenhet och fri rörlighet över gränserna. Vi vill att människor ska kunna röra sig fritt över gränserna för att studera, arbeta, investera och bo i andra medlemsländer och vi välkomnar de medborgare utanför unionen som vill komma hit för att skapa sig en bättre framtid. Det är öppna gränser som skapar tillväxt, välfärd och framtidstro.

En väl fungerande inre marknad medför stora fördelar för företag, arbetstagare, medborgare och ekonomin som helhet. Den europeiska integrationen har hjälpt företag att växa och få tillgång till en marknad som består av nästan 500 miljoner människor. Dessutom har företagens ställning på den globala marknaden också stärkts.

Den globaliserade världen är en möjlighet. Centerpartiet vill öka öppenheten, eftersom ökad öppenhet skapar välstånd och fler jobb för alla.

Fri rörlighet över gränserna

Den europeiska gemenskapen bygger på fri rörlighet för varor, tjänster, människor och kapital. Denna inre marknad har under flera decennier skapat välfärd, jobb och tillväxt i alla unionens medlemsländer. Inför framtiden är det angeläget att de fyra friheterna¹ utvecklas och fördjupas ytterligare. Det kan skapa mer dynamik i den europeiska ekonomin, öka konkurrenskraften och att göra unionen till världens mest konkurrenskraftiga ekonomi till år 2010. Då kan målet i Lissabonstrategin uppnås och sysselsättningsgraden öka.

Det råder ingen tvekan om att den inre marknaden är oerhört betydelsefull för Europas välstånd och utveckling. Sedan 1995 har Sverige kunnat ta del av de välfärdsvinster som EU:s fria rörlighet för varor, tjänster, kapital och människor medför. Det underlättar vardagen för alla

¹ De fyra friheterna innebär en gränslös inre marknad med fri rörlighet för människor, varor, tjänster, och kapital

människor, inte minst möjligheten att få jobb. Mellan åren 1999 och 2003 skapades 6 miljoner nya jobb i EU-länderna. Handeln inom unionen har ökat med 30 procent och andelen utländska direktinvesteringar har fördubblats som procent av BNP.²

Samarbetet inom EU har gjort det lättare för människor att fritt leva och verka inom vår del av världen. Att arbeta i ett annat land är en grundläggande frihet för EU:s medborgare. Arbetstagare kan flytta dit jobben finns, vilket gynnar hela ekonomin. Sammantaget skapar den fria rörligheten en dynamik och utvecklingskraft, som är grunden för tillväxt och nya jobb också för den icke rörliga arbetskraften. Antingen rör sig människorna dit jobben finns eller också rör sig jobben dit människor bor, men då måste också fri rörlighet uppmuntras i hela ekonomin.

Vaxholmsfallet

Det omdiskuterade Vaxholmsmålet hade sitt ursprung i fackliga stridsåtgärder i form av blockad som hade vidtagits på en byggarbetsplats i Vaxholm i november 2004. Anledningen till stridsåtgärderna var att Byggnadsarbetarförbundet hade krävt kollektivavtal med det lettiska företaget Laval Un Partneri som hade utstationerat byggnadsarbetare till Sverige. Byggnads krävde en timlön på 145 kronor, vilket påstods vara genomsnittslönen för en byggnadsarbetare i stockholmsområdet. Laval var villig att teckna ett avtal med Byggnads med en timlön på 109 kronor. Det lettiska bolaget var inledningsvis inte bundet av något kollektivavtal och trots förhandlingar träffade inte Byggnads något avtal med det lettiska företaget. Detta ledde till att förbundet varslade och vidtog stridsåtgärder mot Laval, med sympatiåtgärder från Elektrikerförbundet.

EG-domstolens utslag i Vaxholmsmålet handlar inte om det svenska kollektivavtalssystemets vara eller inte vara. Domstolen slår fast att fackförbund har rätt att tillämpa stridsåtgärder för att försvara den hårda kärnan i arbetstagares rättigheter.³ Men fackförbunden har inte rätt att använda stridsåtgärder för att tvinga arbetsgivare att sluta kollektivavtal med villkor som går utöver den hårda kärnan. Stridsåtgärderna var således oproportionerliga. Både krav som går

²Källa: http://ec.europa.eu/internal_market/benefits_en.htm

³Den hårda kärnan i utstationeringsdirektivet avser villkoren för den personal som utländska företag skickar iväg för jobb i andra EU-länder: Längsta arbetstid och kortaste vilotid, Minsta antal betalda semesterdagar per år, Minimalön, inbegripet övertidsersättning, säkerhet, hälsa och hygien på arbetsplatsen, skyddsåtgärder och lika behandling

utöver den hårda kärnan och svårtolkade avtal gör det svårare för företag att utföra bygg- och anläggningsarbeten i Sverige.

Utstationeringsdirektivet anger att vissa regler i värdlandet på vissa angivna områden, exempelvis när det gäller arbetsmiljö, längsta arbetstid och kortaste vilotid samt minimilön, ska tillämpas vid utstationeringar av arbetstagare till värdlandet från en annan medlemsstat. Sverige inte någon lagstadgad minimilön och har därför inte implementerat direktivet i den delen. Det måste klart och tydligt framgå av kollektivavtalet vilken lönenivå som ska utgå om den utländska arbetsgivaren skriver under avtalet.

Möjligheterna för en facklig organisation att ta till stridsåtgärder är stora i Sverige. Idag kan den fackliga organisationen varsla om konflikt innan möjligheterna till en förhandlad lösning på tvistefrågorna är uttömda. Det tär på förtroendet mellan parterna när den fackliga parten genast kan använda sig av konfliktverktyget. Detta är ett verktyg som arbetsgivarparten i praktiken inte förfogar över. Under senare år har varsel om stridsåtgärder använts ofta och konsekvenserna av varslade stridsåtgärder får stor betydelse.

En ny svensk modell

Den svenska modellen har en lång historia med en kärna som bygger på avtal mellan arbetsmarknadens parter. Detta innebär att parterna själva reglerar villkoren sinsemellan, utan inblandning av lagstiftaren. Centerpartiet är positivt till denna modell samtidigt som vi anser att den behöver anpassas utifrån en global marknad och nya spelregler på arbetsmarknaden.

Globaliseringen och den teknologiska utvecklingen innebär att gamla jobb och tekniker försvinner och nya, mer produktiva jobb tillkommer i takt med att tekniken utvecklas och produktionen blir allt mer specialiserad. Detta ställer allt större krav på arbetsmarknadens anpassningsförmåga. Dessutom står såväl Sverige som Europa inför en demografisk utmaning som innebär att allt färre framöver får försörja fler. Samtidigt har vi en hel generation unga som riskerar att aldrig få fotfäste på arbetsmarknaden. Därför är det allt viktigare att dessa ges rätt förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

Centerpartiet vill skapa de bästa förutsättningarna för en ökad rörlighet i samhället, där kunskap och erfarenheter utbyts och där företagen snabbt ges möjlighet att ställa om efter

konjunkturläget. Arbetsgivarna måste våga anställa och expandera när tiden är rätt. Vi vill ge människor möjlighet att finna nya jobb som de trivs med och passar för. För oss ligger tryggheten på arbetsmarknaden just i denna möjlighet, inte i rätten att behålla sitt gamla jobb.

Centerpartiets nya svenska modell uppmuntrar till rörlighet, kompetensutveckling och omställning. Det är en modell som betonar individens, arbetsgivarens, statens och de fackliga organisationernas ansvar. Detta innebär att stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring, reformera arbetsrätten för flexiblare anställningsformer, möjliggöra skatteavdrag för omställning och sänka arbetsgivaravgifterna.⁴

En växande tjänstesektor

Sverige är ett av världens mest utrikeshandelsberoende länder. Vår ekonomiska situation och vår möjlighet att öka tillväxten, och därmed välfärden för alla svenskar, beror på de svenska företagens möjligheter att sälja och köpa varor och tjänster på den internationella marknaden. Centerpartiets näringspolitik utgår från behovet av att skapa tillväxt. Vi vill ge företagen de bästa förutsättningarna för att bedriva verksamhet, våga växa och nyanställa. Nästan 80 procent av småföretagen (1-9 anställda) finns inom tjänstesektorn. En bransch med enorm tillväxtpotential är den gröna tekniken som beräknas vara värd 6000 miljarder kronor på världsmarknaden år 2010. I Sverige 2006 sysselsatte branschen omkring 46 000 personer. Här utgör de små och medelstora företagen en viktig kugge i arbetet med att nå tillväxt, sysselsättning och att bli världsledande på området. Småföretagen möter en stor mängd regler när de ska driva sitt företag. Reglerna utgör ofta ett direkt hinder för möjligheterna att expandera. Av småföretagarna uppger 86 procent att en halverad regelbörda är en viktig eller mycket viktig framtidsfråga.

Uppbyggnaden av en gemensam europeisk tjänstemarknad påbörjades långt innan tiden för Sveriges inträde i den europeiska gemenskapen. Vid stats- och regeringschefernas toppmöte i Lissabon år 2000 beslutades att EU senast 2010 skulle inta en ledande ställning på världsmarknaden gällande ekonomisk tillväxt och konkurrensförmåga.

⁴ Den nya svenska modellen beskrivs närmare i Centerpartiet stämmoprogram Fler jobb och företag.

Ökad rörlighet och integrering av tjänstesektorn välkomnades av toppmötet som viktiga åtgärder för att uppnå Lissabonstrategins mål. För ett handelsberoende land som Sverige är tjänstedirektivet av stor betydelse.

Tjänstesektorn är mycket betydelsefull för EU och marknaden har expanderat kraftigt de senaste åren. I termer av sysselsättning och BNP dominerar tjänstesektorn i samtliga EU-länder. I Sverige överstiger tjänstesektorns sysselsättningsandel 70 procent. Det finns en stor potential för svenska tjänsteföretag att erbjuda sina tjänster i andra länder. Om Sverige hade haft en lika stor andel tjänstexport som Danmark så skulle vår tjänsteexport vara 77 miljarder kronor högre.⁵ Svenskt näringsliv uppskattar att 600 000 nya jobb kommer att skapas och att välståndet ökar med 0,3-0,7 procent när tjänstedirektivet har genomförts.

Mycket har gjorts men det återstår en hel del innan målet är uppnått och vi har en tjänstesektor som fungerar på samma villkor som handeln med varor. Sedan EU:s tjänstedirektiv⁶ antogs 2006 har ett stort steg tagits mot en gemensam tjänstemarknad. Den viktigaste och tydligaste förbättringen är rätten till fri etablering. Därmed finns det en betydande outnyttjad handelspotential inom EU:s tjänstesektor. Centerpartiet vill säkerställa en snabb implementering av tjänstedirektivet, före årsskiftet 2009/2010.

⁵ Svenskt Näringslivs rapport: Potential för ökad tjänstehandel

⁶ Målet är att det ska vara lika lätt att köpa tjänster mellan två EU-länder som inom ett land. Samma frihandel som gäller för varor ska även gälla tjänster.

Rösta för Europas förenta krafter den 7 juni!

Att lägga sin röst på Centerpartiet den 7 juni är att lägga sin röst på viljan. På ett grönt, företagsamt, öppet och tryggt Europa. Och på de liberala krafter som sakta men säkert omvandlar vår europeiska union från Den stora byråkratin till Den goda demokratin.

Då röstar du för Europas förenta krafter.

